

European Union
European Regional Development Fund

INTERREG IVC
INNOVATION & ENVIRONMENT
REGIONS OF EUROPE SHARING SOLUTIONS

pre-waste

Време е за предотвратяване

www.prewaste.eu

Съдържание

Предговор	1
Проектът Pre-waste - Контекст, цели и задачи	2
Pre-waste Методология за развиване на стратегии за предотвратяване образуването на отпадъците на местно ниво	3
Добри практики за предотвратяване образуването на отпадъци	4
Прехвърляне на добри практики за предотвратяване образуването на отпадъци: Pre-waste предпроектни проучвания	11
Pre-waste Уеб-базиран инструмент и индикатори	12
Pre-waste Партньорство	14
INTERREG IVC	17

Предговор

Европа се радваше много десетилетия на растеж на богатство и благополучие, основани на интензивното използване на ресурсите. Но днес тя е изправена пред двойно предизвикателство за стимулиране на растежа, необходим за осигуряване на работни места и благосъстояние на своите граждани, и да гарантира, че качеството на този растеж води към устойчиво бъдеще, по-специално по отношение на потреблението на ресурси и генерирането на отпадъци.

Ангажиран да се справи с тези предизвикателства, Европейският съюз се стреми да се превърне в "рециклиращо общество" и част от по-екологична икономика, която осигурява едновременно по-добра ефективност на ресурсите и подобряване на сигурността на доставките. Но тази цел може да се постигне единствено, когато е налице значителна промяна в производствените и потребителските модели.

Ключов елемент тук е подобряването на политиките за предотвратяване образуването на отпадъци, които ще намалят количеството и токсичността на произведените отпадъци. Всъщност, намаляване на количеството на отпадъците, генерирани при източника и намаляване на опасното съдържанието на тези отпадъци опростява управлението им, а също така помага за намаляване потреблението на ресурси.

Като се има предвид ограниченият постигнат напредък досега в значително намаляване на генерирането на отпадъци в Европа, вземащите решения трябва да вземат предимствата и вдъхновението от опита на съседите си на национално, регионално и местно равнище. Обменът на добри практики и разработването на общи методологии и инструменти са някои от ключовете, за постигане на ефективно използваща ресурсите си Европа.

Пиерджорджо Кареша
Ръководител на Звеното за цикъл на управление на отпадъците
Регионални власти Марке, Италия

Проектът Pre-waste

Контекст, цели и задачи

По данни на Евростат, всяка европейска държава произвежда около 502 кг отпадъци на година - и тази сума се очаква да нарасне (Световната банка, 2012 г.). Признавайки необходимостта от намаляване на отпадъците, Рамковата директива на ЕС за отпадъците е поставила предотвратяването на върха на йерархията на отпадъците. Регионалните и местните власти са основните действащи лица конкретно отговарящи за справяне с отпадъците.

Тъй като намаляването на тяхното количество при източника означава по-ниски разходи за управление на отпадъците и по-малък екологичен отпечатък, предотвратяването на отпадъците е изкушаващо решение. И все пак не е лесно да се реализира. Pre-Waste проекта, разработва цялостен подход, за да помогне на местните и регионалните власти в техните стратегии за предотвратяване образуването на отпадъци.

Pre-Waste партньорите допринесоха за развитието на обща методология за ефективни регионални политики за предотвратяване образуването на отпадъци. Те избраха и анализираха 27 най-добри практики от над 100 добри инициативи за предотвратяване на образуването на отпадъци, за да служат като източник на вдъхновение за други регионални и местни власти. Всеки партньор извърши предпроектно проучване за преखвърляне на една от тях на своята територия. Pre-waste също има за цел да улесни наблюдението на дейностите за предотвратяване образуването на отпадъци. За тази цел, партньорите идентифицира набор от индикатори и създадоха общ споделен уеб инструмент за мониторинг, за да помогнат на регионалните и местните власти, да оценят потенциала на планираните мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, и въздействието на извършените дейности.

2

Основни резултати

- насоки за планиране, изпълнение и мониторинг на регионални политики за предотвратяване образуването на отпадъци.

- **27 най-добри практики** за предотвратяване образуването на отпадъци реализирани в Европейския Съюз от местни или регионални власти.

- **уеб инструмент** а оценка и мониторинг на ефективността на действията за предотвратяване образуването на отпадъци.

- **множество инструменти за комуникация и разпространение:** ебсайт, национални събития, конференции, ...

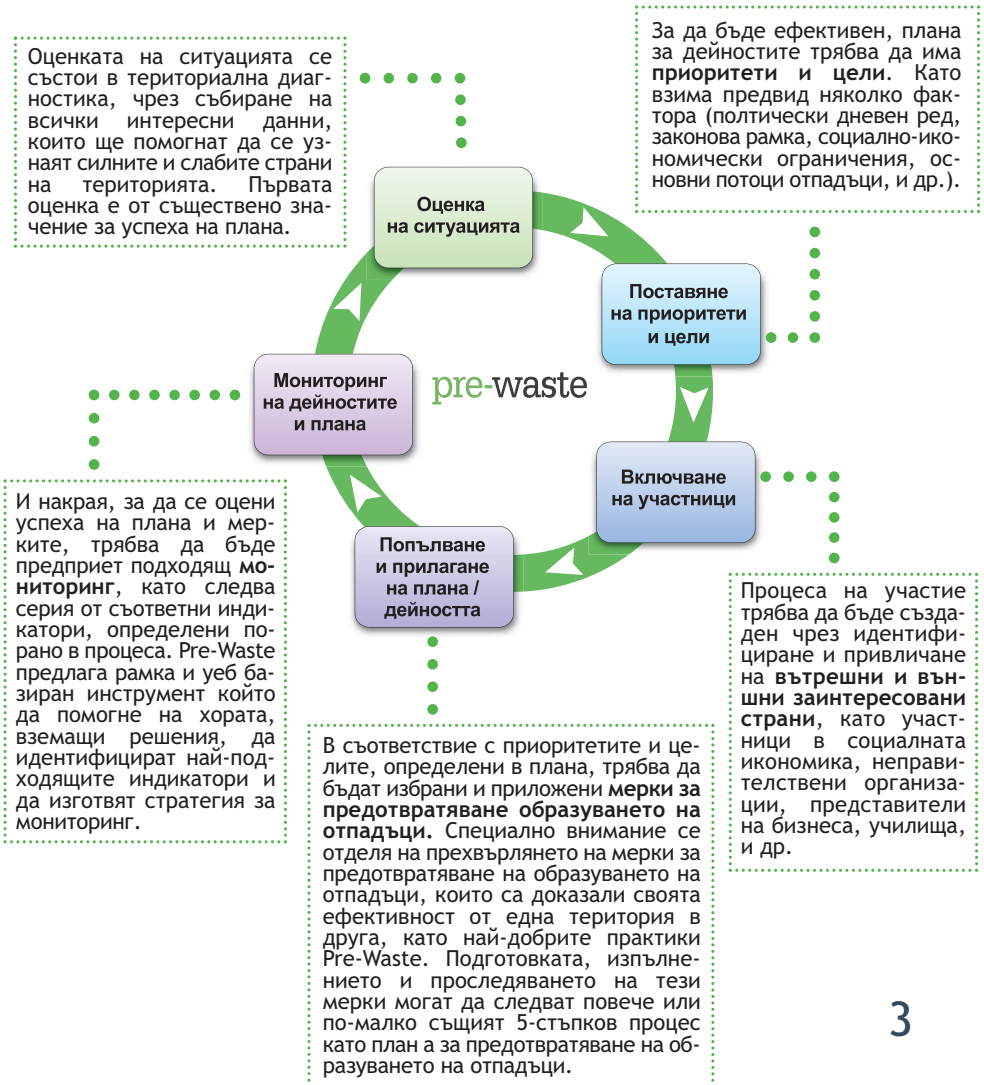
- **9 предпроектни проучвания** а преखвърлянето на избрани най-добри практики на териториите на партньорите.

Pre-waste Методология

за развиване на стратегии за предотвратяване образуването на отпадъците на местно ниво

Въз основа на опита, демонстриран в различни европейски страни, Pre waste методологията има за цел да помогне на местните и регионални власти в подготовката, прилагането и проследяването на техните планове за предотвратяване

и действия и за адаптиране на добри практики от други места на тяхна територия, като подчертава 5 ключови елемента, които ще направят техните стратегии за предотвратяване образуването на отпадъци успешни.

Най-добри практики за предотвратяване образуването на отпадъци

Една от основните цели Pre-Waste е изборът на най-малко двадесет най-добри практики за предотвратяване образуването на отпадъци, прилагани на нацио-

нално, регионално или местно ниво в Европа. Всички партньори участват в този процес, с координацията на Околна среда Брюксел - ИБГЕ (IBGE).

105
идентифицирани практики за предотвратяване образуването на отпадъци

Октомври 2010

51
анализирани добри практики

Октомври 2011

27
окончателно избрани Най-добри практики

Юни 2012

17 включени страни: Австрия, Белгия, България, Германия, Дания, Испания, Естония, Финландия, Франция, Ирландия, Италия, Малта, Холандия, Португалия, Швеция, Великобритания

1 Обичай храната, мрази отпадъка (Северен Лондон), Великобритания

Обичай храната, мрази отпадъка, реализирана в Северен Лондон, 2009-2010, е цялостна кампания за повишаване на осведомеността и информираността с цел намаляване на отпадъците от храна, основана на успешна широка комуникационна кампания във Великобритания. Тя включва различни дейности, включително

пътно шоу за хранителни отпадъци, състезания на рецепти, общински работни срещи за кухня, събития с местния бизнес, ... Много добре приета, инициативата е мотивирала жителите да променят навичите си и им е дала да следват примери от техните собствени общности.

2 Да го направим с Ферда (Талин), Естония

"Да го направим с Ферда" е естонски образователен проект за началните училища, включващ лекции и практически упражнения за това как да се избягват и намаляват отпадъците в къщи и в училище. С помощта на талисмана "Ферда" и книгата Ферда Намалява Отпадъци, децата се запознават с темата по един забавен и игрив начин. Програмата се оказва много успешна с 500 участници годишно и постоянно нарастващ интерес.

3 R.U.S.Z. център за поправка и рециклиране (Виена), Австрия

R.U.S.Z. преоткрива ремонтните услуги във Виена, чрез обучение на безработни лица за ремонт на стоки на достъпни цени, като се фокусира върху разширяване на използването фаза на битова техника, потребителска електроника и ИТ оборудване. Центърът предлага разумни цени втора ръка за по-бедните до-

макинства. Днес, R.U.S.Z. обслужва пряко 6,000 клиенти на година с още допълнително 8,000 клиенти, посещаващи партньорските организации. От 1998 г. R.U.S.Z. предотвратило повече от 10,000 тона отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО).

Най-добри практики за предотвратяване образуването на отпадъци

Екомебел - трансформиране на мебели, Германия

4

Екомебел е мрежа за ремонт и пускане на пазара на употребявани мебели, която е създадена сътрудничество успешен дизайн на рециклиране наречен ZweitSinn ("Втората цел") и събира заедно мениджъри по отпадъци, дизайнери, производители на мебели и търговци на дребно. Продуктите са изработени от стари части за мебели или мебели, тествани за вредни вещества, третирани и получили сертификат за качество. Мрежата има около 100 членове и до 10,000 клиенти. 35 тона на мебели се продават годишно - и цифрите продължават да растат.

5

Стикер срещу реклама с правна подкрепа (Брюксел), Белгия

От 1999 г., жителите на Брюксел могат да поискат безплатен стикер за пощенска кутия, чрез която те могат да изберат да не получават неадресирани реклами и / или безплатни вестници. Регионално Постановление, дава право на физическите лица да подадат жалба, ако получават някакви рекламни материали, въпреки стикера с правна подкрепа. През 2011 г. 20,1% от 548,997 от пощенските кутии в района на Брюксел носят стикера. С около 10 кг / жител / годишно на поставен стикер се предотвратява количеството на отпадъците, това представлява повече от 2,000 тона предотвратени хартиени отпадъци годишно.

Насърчаване на децентрализираното компостиране (Брюксел), Белгия

6

Регион Брюксел-столица насърчава децентрализираното компостиране (индивидуални градини и верми компостиране, общинското компостиране) под нейна юрисдикция. Неговата цел е да се намалят градински отпадъци до 12 кг/жител/годишно до 2020 г., постигайки целта на Плана за управление на отпадъците от 2010. Местните власти предлагат съвети и подкрепа под формата на ръководство за компостиране, мрежа от учители по компостиране, демонстрационни обекти и предоставяне на субсидирано оборудване за компостиране.

7

Придружено предотвратяване на отпадъчна хартия в училища (Брюксел), Белгия

Училищата, които желаят да се ангажират с дейности за намаляване на потреблението на хартия могат да получат безплатна помощ, било краткосрочно (учебни материали и оборудване, обучения за учители, ...) или за продължителността на цялата учебна година (придружени до ключ проекти за класовете, училищни предизвикателства, ...). Наблюдава се траен ефект върху децата: две години след даден проект, участващите ученици са знаели и изпълняват по два пъти повече начини предотвратяване на отпадъците, в сравнение с учениците, които не са били включени. Потреблението на хартия в участващите училища е намаляло с до 35 на сто.

Най-добри практики за предотвратяване образуването на отпадъци

Дематериализация в офисите (Брюксел), Белгия

8

Околна среда Брюксел разработи проект дематериализацията на хартия за офиси през 2002 г. Той обхваща целият диапазон комуникационни кампании, безплатни инструменти за намаляване потреблението на хартия, и помощ в дематериализацията за заинтересованите предприятия, повишаване на осведомеността на служителите и обучение, и т.н. Вторият етап на обучение е проведен през 2004 г., обучаващ 25 организации за 6 месеца, постигане на 15% до 25% намаление на потреблението на хартия. Организирането за дълъг период показва, че се постига допълнително намаление от средно 30%, например до 70% намаляване над 5 години.

9

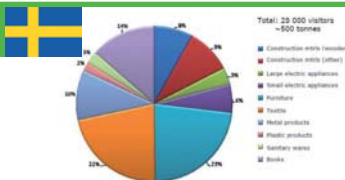
Измерване на храните в училищата (Халмстад), Швеция

С цел да се намали 1,6 тона (2008) храна, изхвърляна всяка седмица в началните и средните училища на общината, стартира кампания през 2009 година. Кампанията включваше претегляне на изхвърлената храна в периоди от 2-3 седмици и повишаване на осведомеността на децата чрез плакати, брошури и информация от учителите и активно участие на кухненския персонал.

В края на кампанията, количеството на хранителните отпадъци е намалало с 11%, намаляване, което остава постоянно.

Алеликан парк за повторна употреба (Готенбург), Швеция

10

Паркът е създаден през 2007 г., за да се даде възможност на местните жители да дарят за материали многократна употреба, както и за закупуване на дарените стоки. След преминаване през трите специализирани (строителен материал, втора ръка и ремонтирани стоки) икономични магазини, посетителите влизат в пункт за повторна употреба, където те имат възможност да дарят стари продукти, които след това се продават за повторна употреба, ако са в добро състояние, а останалите се сортират за рециклиране или за оползотворяване на енергията. През 2010 г. общият приток към парка е 6,430 тона. Повторно използваното количество е 358 тона, което означава, че повече от 5% от материала, което в иначе е изхвърляно, и използвано повторно.

11

Ланегардеробен - Библиотека за облекло (Стокхолм), Швеция

В библиотеката за облекло, дрехите могат да бъдат дадени назаем вместо книги, позволявайки на клиентите да подновят гардероба си без да повишават потреблението за малка годишна такса. Дрехите, които са дарени от спонсори, пристигат с инструкции за пране, и скъсаните изделия трябва да се заменят.

Наскоро отворената в Стокхолм Библиотека за дрехи вече има 160 членове, с тенденция на увеличаване. Други библиотеки за дрехи са отворени в Гьотеборг, Малмьо и Умеа.

Най-добри практики за предотвратяване образуването на отпадъци

Перилни препарати на самообслужване 12
в търговията на едро (Регион Пиемонте),
Италия

Поставяне на субсидирани дозатори на перилни препарати в търговията на едро в региона, придружени от разбираема информационна кампания, насочена към намаляване на образуването на отпадъци от опаковки чрез насърчаване на клиентите да пълнят бутилки за перилни препарати. От ноември 2006 г. до юли 2010 г., 1,283,500 литра препарат (равна на 1,056,426 бутилки) са били продадени. 780,000 бутилки са били повторно използвани, като са предотвратени около 47 тона HDPE пластмаса и двайсет и шест тона хартиени / картонени отпадъци. Досега нито един магазин не е върнал дозатор, а проектът е адаптиран и от други италиански региони.

13 **Еколабел ЛЕГАМБИЕНТЕ Туризм**
(Марке), Италия

ЛЕГАМБИЕНТЕ туризм насърчава устойчивостта в италианския туристически сектор чрез предоставяне на информация, образование и повишаване на осведомеността. Организацията предлага етикет за хотели, които се съгласяват да работят в дългосрочен каталог

на принципите за устойчивост. Действията за намаляване на отпадъците включва замяна единични дози с дозатори и продукти в насипно състояние, с употреба на бутилки за многократна употреба и концентрирани продукти, и др. През 2010 г., 39 хотела в Марке региона са участвали, като са предотвратени приблизително 1,6 тона пластмасови отпадъци.

Бюро за храни Марке (Марке Регион),
Италия

14

Бюро за храни Марке е регионален филиал на италианска мрежа от 21 хранителни банки, които възстановяват излишния продукт от индустрията и търговците на дребно и разпределят на бедните хора и / или на благотворителни организации.

През 2010 г. около 2,209 тона храни са преразпределени в региона Марке, поддържащи около 26,000 души. Тъй като мрежата постепенно се разширява, тези цифри се очаква да продължа да нарастват.

15 **Леки деца - Перящи се пелени (Колорно),**
Италия

През 2009 г. община Колорно, където пелените за еднократна употреба представляват внушителните 23 процента от твърдите битови отпадъци, стартира проект "Леки деца" за насърчаване на използването на перящи се пелени. Общинската детска градина забрани

използването на пелени за еднократна употреба, като родителите, използващи истински пелени у дома, са получили три години финансово съдействие за всяко дете.

Най-добри практики за предотвратяване образуването на отпадъци

Предотвратяване на отпадъците за търговци и занаятчии (Когле), Франция

16

Чрез доброволна едногодишна кампания, общността на Когле повиши информираността на търговците и занаятчиите, свързани с образуването на отпадъци чрез процес от четири стъпки, имайки за цел и двете, както дейността им, така и техните клиенти.

Участваха 40 магазина, провеждайки около 55 дейности. Резултатите показват, че много от собствениците на малкия бизнес са мотивирани да намалят отпадъците си, но често се нуждаят от повече консултации и подкрепа в процеса.

17

Пътуващи книги (Монтрьой-сюр-Мер), Франция

"Пътуващи книги" ("Passe-livres") е ежегодна кампания, иницизирана през 2008 г. от местно Екологично сдружение в Северна Франция. Пътуващите книги дават на книгите втори живот чрез събирането и обменът им по време на Европейската седмица за намаляване на отпадъците. 4,000 книги са били събрани и обменени

през ноември 2010 г. Въз основа на средното тегло на книгата (седемстотин и петдесет грама), дейността е предотвратила около 3 тона отпадъци.

Комуникационна кампания за предотвратяване образуването на отпадъци (София), България

18

През 2010 г. Столична община проведе кампания за повишаване на осведомеността, която предостави информация относно практиките за предотвратяване образуването на отпадъци и екологично чистите методи за третиране на битови отпадъци. Повече от 70 журналисти и 20 000 жители са били пряко ангажирани в кампанията, а много други информирани за предотвратяване образуването на отпадъци, чрез различни медийни канали (радио, Интернет, и т.н.), повишавайки информираността на населението за важността на предотвратяването на отпадъци и насърчавайки ги да предприемат действия.

19

Домашно компостиране (София), България

За да се предотврати градинските и кухненски отпадъци да отиват на депа, Столична Община направи кампания за насърчаване на домашното компостиране през 2006 г. Комбинирането на икономически стимули като безплатни компостери и информационни инструменти (повишаване на осведомеността публикуване на

практическо ръководство, ...), все още е в действие, като непрекъснато се разширява по размер и обхват. От 180,000 тона органични отпадъци, генерирани годишно в общината, е изчислено, че около 18,000 кг (6 кг/жит./год.) се компостират в домакинствата.

Най-добри практики за предотвратяване образуването на отпадъци

Календар със съвети за предотвратяване образуването на отпадъци (Тампере), Финландия

20

Всеки декември от 2005 г. насам, ТРСВМ е изпращала календар на всяко домакинство в нейния региона, включително съвети за предотвратяване образуването на отпадъци на всяка страница. Гражданите могат да допринесат за проекта, като изпращат снимки в ежегодния конкурс, където са избрани най-добрите снимки за календара. През 2010 г. 220,000 календара са били разпространени. Те са добре известни и популярни в региона, като предоставят закачлив начин за ангажиране на публиката по пътя на предотвратяване образуването на отпадъци.

21

Европейска Седмица за намаляване на отпадъците - ЕСНО, ЕО

Европейската седмица за намаляване на отпадъците е 3-годишен проект за насърчаване предотвратяване образуването на отпадъци. По време на цяла седмица, дейности за повишаване на информираността бяха организирани и координирани от различни участници (държавни органи, неправителствени организации, бизнес, учебните заведения и др.) в цяла Европа. След като започна само с 20 организатори от 14 страни, популярността на Европейската седмица за намаляване на отпадъците е нараснала значително през годините: между 2009 и 2011 г., над 14,000 дейности са били реализирани в повече от 30 страни в Европа и извън нея.

Menu Dose Certa (Регион Порто), Португалия

22

Dose certa

След пилотния проект през 2008 г., проектът стартира през 2011 г. като обучава и съветва ресторанти, отнормно повишаване на информираността на клиентите и най-добрите управленски практики за съхраняване на храни, с цел да се намали количеството на хранителните отпадъци по цялата производствена линия, от покупката на хранителни продукти до приготвянето на храна. По време на пилотната фаза, ресторантите са съобщавали за намаляване от средно 0,25 кг/клиент на ястие (91 кг/клиент/годишно ако клиентът разполага с едно ястие на ден).

23

Екологично обучение на безработни и домакинства (Малта)

След като били обучени в разделяне и предотвратяване образуването на битови отпадъци, определен брой търсещи работа, след това са образували домакинства и други заинтересовани лица по въпроси, свързани с управлението на отпадъците.

Продължаваща тенденция на нарастване на количеството на рециклируеми отпадъци, събрани от площадките за събиране е отчетена по време на провеждането на този проект. Освен това, обучението и временната интеграция на участниците в пазара на труда е подобрило перспективите им за бъдеща работа.

Най-добри практики за предотвратяване образуването на отпадъци

Забрана за употреба на опаковки за напитки и храна за еднократна употреба (Мюнхен), Германия

24

Photo credit: Bernhard Lang

Подзаконов нормативен акт на града забранява употребата и продажбата на кухненски прибори, чаши и опаковки за напитки еднократна употреба при събития върху държавна земя от 1991 г. насам. Изделията за еднократна употреба са заменени с такива за многократна употреба, за които потребителите плащат депозит, който те получават обратно, когато върнат изделията. В резултат на това обема на отпадъците е намалял с повече от 50%, генерирани от 1991 до 2004. Например, известния Октоберфест с повече от 6 милиона посетители годишно е намалил отпадъците си от 11,000 тона през 1990 г. на 550 тона през 1999 година.

25

План за управление на отпадъците с цели за намаляването им (Брюксел), Белгия

Околна среда Брюксел създава Плановете за управление на отпадъците и за предотвратяване от 1992 г. насам. Четвъртият план за управление на дейностите по отпадъците (2010) включва конкретни количествени цели за всеки поток отпадъци, въз основа на количеството на генерираните отпадъци през 2005 г., потенциална за намаляване (въз основа на пилотни проекти) и очакваното участие на населението. Поставени са цели за 2013 и / или 2020 и идват с обосновка за това как да ги постигнем. Напредъкът към цели като „Намаляване на загубите на храна от домакинствата с 2 кг / жител до 2013 и до 5 кг / жител до 2020г. (5,000 тона)“ ще бъде оценявано на всеки 2 години.

пленциала за намаляване (въз основа на пилотни проекти) и очакваното участие на населението. Поставени са цели за 2013 и / или 2020 и идват с обосновка за това как да ги постигнем. Напредъкът към цели като „Намаляване на загубите на храна от домакинствата с 2 кг / жител до 2013 и до 5 кг / жител до 2020г. (5,000 тона)“ ще бъде оценявано на всеки 2 години.

Еурест Сървисес, Швеция

26

По време на Европейската седмица за намаляване на отпадъците 2009, Еурест сървисес, която работи с ресторанти на частни компании, болници и училища в цяла Швеция, реализира 6-месечна кампания за борба с разхищаването на храна в техните помещения. Гостите и персонала са били информирани относно размера и отрицателните въздействия на разхищаването на храна във всеки ресторант и са получили списък с 10-мерки за намаляване на разхищаването. 7,8 тона (ноември 2009 г.) от изхвърлената храна всеки ден в ресторантите на Еурест е намалена до 5,8 тона след проекта.

Плащай като изхвърляш (Швейнфурт), Германия

27

През 2000, схемата Плащай като изхвърляш (Pay-As-You-Throw - PAYT) беше въведена в град Швейнфурт. Жителите са облагани с такса отпадъци основана на това колко отпадъци генерират, напр. по големината на контейнера за отпадъци, колко често контейнера е изпразван, и на тегло.

Ефективността на системата е изключителна, намаляване на количеството на събраните остатъчни отпадъци с 46%, и увеличаване на процента на рециклиране от 64% до 76%.

Прехвърляне на добри практики за предотвратяване образуването на отпадъци

Pre-waste предпроектни проучвания

Една от целите на Pre-waste е обмена на добри практики за предотвратяване образуването на отпадъци сред своите партньори. От тази колекция на Pre-waste подробни изложения на повече от 50 успешни идеи, проекти и кампании, всеки партньор, е избрал най-малко една добра практика, които иска да прехвърли на своя територия. Въпреки това, тъй като местната ситуация може да се различава значително от една територия до друга, е необходимо първо да се проведе т. нар. предпроектно проучване. Използването на подобен подход от пет стъпки, описани в Pre-waste методологията (диагноза, приоритети и цели, участие на заинтересованите страни, подготовка на изпълнението, мониторинг), предпроектното проучване изследва приложимостта на инициативата с акцент върху определянето на потенциални проблеми, за да я включи в местните стратегии за предотвратяване образуването на отпадъци.

 Марке регион избра да приложи информационна кампания разработена от община Халмстад в Швеция за намаляване на отпадъците от храна в училищните кафенета.

 ORDIF(ОРДИФ) избра да се съсредоточи върху прехвърляемостта на практиките за предотвратяване на хранителни отпадъци: британската кампания Обичай храната мрази отпадъците, както и португалската инициатива Menu Dose Certa и/или Еурест сървисес.

 Поради голямото значение на туристическата индустрия, **общината на Рокетас де Мар** е решила да приложи италианската добра практика за Еколабел Легамбиенте Туризъм, насочена към намаляване на отпадъците в хотелите.

 Столична община избра за прилагане широкообхватен План за управление на отпадъците в Брюксел с цели за намаляване.

 За да увеличи усилията за намаляване на отпадъците от опаковки на събития, **Околна среда Брюксел** избра да приеме забраната за опаковки за еднократна употреба на храни и за напитки, въведени от баварския град Мюнхен.

 (Илфов) Илфов реши в полза на образованието чрез адаптиране на естонската програма Да го направим с Ферда, намаляване на отпадъците за деца.

 В съответствие със своите традиции за отлична комуникация и образователни кампании, **TRCBM** избра да изпълни програмата на Халмстад за намаляване на отпадъците от храна в училищните столове.

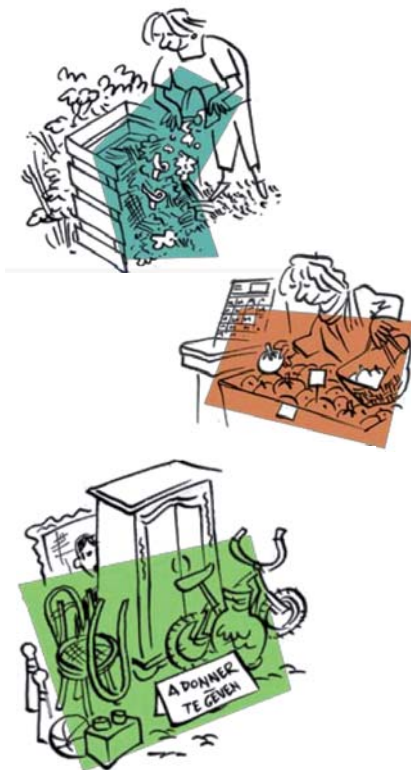
 Община Карлскрона се надява да увеличи информираността на гражданите по отношение предотвратяването на отпадъци чрез въвеждане на някои от успешните комуникационни практики за предотвратяване образуването на отпадъци, разработени от българската столица София.

 От многобройните добри практики **WasteServ Малта** счете да постави акцент върху прилагането на повторно използване: R.U.S.Z., Екомебел и / или Аликан парк за повторна употреба.

Pre-waste Уеб-базиран инструмент и индикатори

Да знаеш откъде идваш, за да отидеш където искаш

Осъществяване на действия за предотвратяване образуването на отпадъци изисква време, усилия и ресурси, и резултатите от тях трябва да се наблюдават, за да се оцени тяхната ефективност. Pre-waste има за цел да окаже на подкрепа на публичните власти с подготовката и мониторинга на действията за предотвратяване образуването на отпадъци, по-специално чрез определяне на набор от съответни индикатори, предлагане на изчислителни методи и създаване на уеб-базиран инструмент, който ще им помогне да разработят и следват своите политики за предотвратяване образуването на отпадъци.

Употреба на индикатори

- Оценка на приложимостта на действията, чрез оценка на потенциалните резултати (в прогнозиране) и привеждане на доказателства за реалните резултати (след събитието);
- Мониторинг на развитието на действията и сравняването им с количествените цели;
- Помощ за сравняване на ресурси и резултати и следователно за улесняване на оценка на ефективността на действията.

Индикатори за предотвратяване образуването на отпадъци

Индикаторите за предотвратяване образуването на отпадъци основно попадат в три категории:

1. **Ресурсни:** финансови ресурси, персонал, комуникационни инструменти, оборудване
2. **Резултатни:** промяна на поведението (осведоменост, участие), еволюция на образуването на отпадъци (събиране/предотвратени количества, и др.)
3. **Въздействащи:** екологично (материално/енергийно потребление, замърсяване на въздуха, и т.н.), финансови (балансови разходи, приходи и спестявания, и т.н.), социални въздействия (възможности за работа, и т.н.)

Индикаторите са често компромис между точност и разбираемост. Обикновен индикатор може да не успее да представи пълно задачата, докато много точния може да бъде трудно да се пресметне.

Уеб-базирания инструмент: матрица, за подпомагане за вземането на правилни решения и следващи действия

Уеб-базирания инструмент има 2 функции: диагностика и мониторинг. Обобщен пример за неговото функциониране се предлага тук със случай на домашно компостиране.

Избор на специфични действия

(напр. компостиране)

ИЛИ

Или избор на специфичен инструмент (напр. кампания за повишаване на осведомеността) **и фракция отпадъци**

(напр. био-отпадъци)

Диагноза

- **Възможно участие** = целево население (напр. население с градина) - предварително съществуващо участие (напр. население, което вече извършва домашно компостиране).

- **Възможни предотвратени количества** (изисква анализ на състава на отпадъците) = (потенциално участие напр. за домашно компостиране) x (генериране на отпадъци на участник: напр. компостируеми био-отпадъци на жител).

Мониторинг

- **Ресурси:** Служители (брой на обучаващи и обучителни сесии, и т.н.); Разходи (Общ бюджет за дейностите, приходи от продажба на компостери, и т.н.); Комуникация (списък с комуникационни материали използвани да насърчат дейностите, и т.н.); Оборудване (брой на разпространени/продадени/субсидирани компостери, и т.н.).

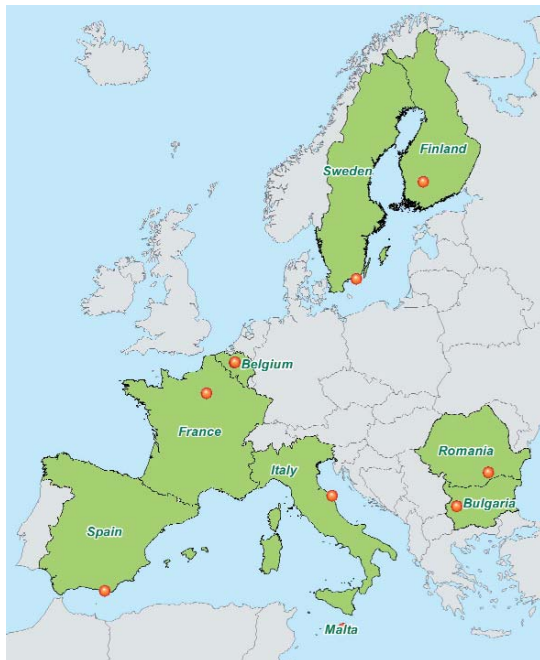
- **Резултати:** Промяна на поведението (брой на хората осведомени за решенията за компостиране на био-отпадъци, брой на хората наскоро изпълняващи в къщи компостиране, и т.н.); Развитие на образуването на отпадъци (количества предотвратени био-отпадъци, фракция на био-отпадъците в състава на отпадъците - преди и след дейностите).

Списък със съответните индикатори + препоръки за прилагането им

Връзки към подобни добри практики за предотвратяване образуването на отпадъци

Pre-waste Партньорство и участници

Pre-waste партньорите идват от целия Европейски съюз - от Финландия до Малта, от Испания до България, от нови и утвърдени държави-членки. Те се различават по размер, население и системи за управление на отпадъците, и представляват широк спектър от власти и ключови заинтересовани страни. Тези много различни среди осигуряват идеален контекст за един вълнуващ и продуктивен обмен на опит.

Водещ партньор

Марке регион, Италия. Марке регион се намира в Централно-Източна Италия. Повечето от неговите 239 общини са малки или средни градове с изключение на столицата на региона Анкона с около 100,000 жители. Регионалното правителство на територията, околната среда и Енергийната служба отговарят за управлението на отпадъците в района. То също така управлява местни и международни проекти за опазване на околната среда и образованието.

Подкрепен от СВИМ, Агенцията за регионално развитие, както и Техническият секретариат, Марке действа като Водещ партньор в Pre-waste проекта, с активна роля в координирането и подкрепата на всички дейности. За региона Марке, Pre-waste, осигурява по-дълбоко разбиране на това какво е предотвратяване на отпадъците и извън на италианските граници, споделяне на опит с различни европейски реалности. Освен това, проектът осигурява културно наследство, като предоставя двете, както инструменти, така и подходяща методология с цел предотвратяване генерирането на отпадъци.

партньори

ОРДИФ, Франция. Съвместна инициатива между френското правителство и Ил-дьо-Франс, ОРДИФ се стреми да облекчи обмена и разпространението на информация между заинтересованите страни от сектора на отпадъците, както и произвежда данни и показатели, свързани с предотвратяване образуването на отпадъци, събиране и третиране. ОРДИФ също така разработва технически решения за управление на отпадъците в региона Ил-дьо-Франс. ОРДИФ води Pre-waste "Компонент 4", разработване на индикатори и уеб инструмент за наблюдение на ефективността на политиките за предотвратяване образуването на отпадъци. Pre-waste позволи ОРДИФ да донесе динамиката на Ил-дьо-Франс региона за предотвратяване образуването на отпадъци нови перспективи, базирани на анализ на иновативни и съответстващи местни и регионални инициативи в други държави-членки.

(ACR+) АЦР+, Европа. Асоциацията на градовете и регионите за рециклиране и устойчиво управление на ресурсите е международна мрежа на градовете и регионите, представляващи около 1400 общини, които имат за цел да насърчават устойчивото потребление на ресурси и управлението на отпадъците. АЦР + работи за общинското предотвратяване на отпадъците продължение на години, по-специално чрез публикуване на доклади и наръчници, организиране на конференции, както и координиране на Европейската седмица за намаляване на отпадъците. АСР + е водещ на Pre-waste отпадъци "Компонент 2", разпространение на информация за напредъка на проекта и резултатите. АСР + няма собствена територия, няма да осъществява никаква добра практика, но ще помогне за разпространяването им в Европа. Проектът по този начин помогна за засилване на АСР + опита за добри практики и стратегии за предотвратяване на образуването на отпадъци.

Рокетас де Мар, Испания. Популярна туристическа дестинация в Южна Испания, Рокетас де Мар вижда нейното население да се увеличава до 200,000 през лятото, поставящо многобройни предизвикателства за местно устойчиво развитие и управлението на отпадъците. Община Рокетас де Мар е отговорна за околната среда, социалните грижи, културата и образованието, икономиката и повече активности в областта. От гледна точка на общината, Pre-waste помогна за придобиване на знания за предотвратяване образуването на отпадъци, чрез обмен на опит с други европейски региони и разработването на две добри практики в областта на местни хотели в Рокетас де Мар.

София, България. Столична община обхваща четири града, 34 села и четири махали, включително е столицата на България. Общинският съвет приема стратегии, програми и планове за местни проблеми като опазването на околната среда. Наскоро актуализираният общински план за управление на отпадъците се фокусира върху предотвратяване и намаляване на отпадъците, както и по-високи нива на рециклиране. Pre Waste проекта за отпадъците разшири нашия хоризонт за успешни практики за предотвратяване образуването на отпадъци, и ни даде възможност за прехвърляне на най-добрите практики на територията на Столична община. Беше възможно да обменим с партньорите по проекта, много добри идеи за управлението на отпадъците и предотвратяване образуването на отпадъци.

Pre-waste Партньорство и участници

IBGE, Белгия. Околна среда Брюксел е публична администрация за околната среда и енергетиката на Регион Брюксел-столица. Нейните компетенции включват разработване и прилагане на програма за регионалното управление на отпадъците, както и мониторинг на резултатите от предотвратяването в региона. Регионалният скоросен план поставя особен акцент върху намаляване генерирането на отпадъци, с целите за намаляване на потоците отпадъци. Околна среда Брюксел управлява Pre-waste "Компонент 3", като координира събирането, анализа и обмена на добри практики между партньорите по проекта и разработването на обща методология за изпълнението на политиката за предотвратяване образуването на отпадъци. Събирането на данни, за споделяне с партньорите позволи на Околна среда Брюксел, за да спечели повече прозрения в миналата и настоящата програма, както и да наблюдава резултатите от политиките за предотвратяване образуването на отпадъци в региона. Регионалният многогодишен план за управление на отпадъците поставя особен акцент върху намаляване генерирането на отпадъци, с цели за намаляване по потоци отпадъци.

Илфов, Румъния. Илфов Окръжен съвет е местното правителство на окръг около Букурещ. Много от селата са се развили в градове с високи доходи с годишен темп на прираст на населението от 4%, непрекъснато предизвикателство за управлението на отпадъците в страната. От перспективата на Илфов, Pre-waste проектът предлага уникалната възможност да получи нова перспектива за предотвратяване образуването на отпадъци и да си взаимодейства с невероятни хора от тази област. Добрите практики, които бяха споделени, са източник на вдъхновение за бъдещите действия за предотвратяване образуването на отпадъци в Румъния.

Карлскрона, Швеция. Карлскрона е община, която се намира на юго-източния бряг на Швеция. След като вече е постигнала добри резултати по отношение на биологичните отпадъци предотвратяване на отпадъците, с около 40% от домакинствата компостиращи своите био-отпадъци у дома, общината е активна за предотвратяване на отпадъците чрез информационни кампании, икономически инструменти и център за повторна употреба. Като полза от това да бъде Pre-waste партньор, Карлскрона подчертава, че проекта Pre-waste е дал голямо вдъхновение за работата на общината за намаляване и повторно използване на отпадъците.

(TRSWM) ТРСВМ ООД, Финландия. Тампере регионално управление на твърдите отпадъци ООД (ТРСВМ) управлява твърдите битови отпадъци на 17 общини собственици, включително на град Тампере. ТРСВМ също така предоставя на потребителите съвети по въпроси, свързани с управление на отпадъците, включително за предотвратяване образуването на отпадъци. ТРСВМ признава, че Pre-waste помогна на неговия персонал да се научи да планира, наблюдава и оценява действията си за предотвратяване на образуването на отпадъци по-добре.

WASTESERV LTD, МАЛТА. WasteServ Малта ООД е предприятие държавна собственост доставчик на съоръжения за управление на отпадъците и координатор на малтийските острови. То реализира местната Стратегия за управление на твърди отпадъци и е отговорно за управлението, доставката и експлоатацията на интегрирани системи за управление на отпадъците като минимизиране на отпадъците, събирането, сортирането, повторна употреба, рециклиране, третиране и обезвреждане. Чрез този проект, WasteServ Малта имаше възможност да научи повече за концепцията на предотвратяване образуването на отпадъци и за това, което в момента се случва в Европа в това отношение. Този проект по този начин предостави първата възможност WasteServ да започне разпространение на инициативи за предотвратяване образуването на отпадъци на местно ниво. Различните най-добри практики за минимизиране на отпадъците, идентифицирани чрез този проект служат като добра база данни за евентуалното им прехвърляне на местно ниво.

INTERREG IVC

INTERREG IVC е програма, която предоставя финансиране за междурегионално сътрудничество в Европа. Тя се реализира в рамките на целта на Европейския съюз за териториалното сътрудничество и се финансира чрез Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР). Вследствие на програма INTERREG IIIC (2002-2006), INTERREG IVC продължава от 2007 до 2013.

Общата цел на програма INTERREG IVC е да подобри ефективността на регионалните политики и инструменти. С цел да допринесе за икономическата модернизация и конкурентоспособността на Европа, приоритетите на INTERREG IVC са в областта на иновациите и икономиката на знанието "и", Околна среда и превенция на риска.

Проектите, финансирани от програмата, като цяло се основават на обмен на опит между партньорите, които са отговорни за развитието на техните местни и регионални политики. Възможни резултати от проекта може да бъде, например, събрани казуси, политически препоръки, стратегическите насоки и планове за действие, но също така и леко изпълнение на дейности или пилотни такива толкова дълго, като допълващите дейности са насочени към обмяна на опит.

Конкретно действие за предотвратяване образуването на отпадъци, е избягване използването на прекалено много хартия. Това е от особено значение за комуникационните документи и продукти: Pre-waste трябва дематериализира своето съобщение и да запази минимален броя на печатните материали. Този въпрос е от значение за Pre-waste инструментите за разпространение (брошури, фишове и комплекти средство за комуникация). Тази брошура и всички Pre-waste комуникационни изходи могат да бъдат сваляни от www.prewaste.eu

Съдържанието на тази публикация е отговорност единствено на Pre-waste партньорството, и не представя мнението на Европейската комисия. Комисията не е отговорна за каквато и да е употреба, която може да бъде направена на информацията, съдържаща се тук.

Графичен дизайн: Antaria
Издание: Октомври 2012

Възпроизвеждането е позволено, при условие, че се посочи източникът .

Проекти Регионална инициатива

- партньорите обменят опит в областта на политиката от техен интерес
- разнообразна интензивност на сътрудничество: проста мрежа, разработване на политически инструменти, създаване на мини-програми

Pre-waste е тригодишен европейски проект (2010-2012) с цел да помогне местните и регионалните власти да подобрят своите политики за предотвратяване образуването на отпадъци, с оглед значително да намалят образуването на отпадъци, както и тяхната опасност.

По-конкретно, проектът ще достави:

- насоки за планиране, изпълнение и мониторинг на регионалните политики за предотвратяване образуването на отпадъци,
- 27 най-добри примера на дейности за предотвратяване образуването на отпадъци, прилагани в Европейския съюз от местни или регионални власти,
- уеб инструмент, който дава възможност за оценка и наблюдение на това колко ефективна е всяка дейност за предотвратяване образуването на отпадъци.

Проектът включва 10 партньори в Европа, които са ангажирани да споделят своя опит в предотвратяването и управлението на отпадъци, като:

- Марке Регион - Водещ партньор (Италия)
- ОРДИФ (ORDIF) - Ил-де-Франс Регионална обсерватория за наблюдение на отпадъците (Франция)
- АЦР+ (ACR+) - Асоциацията на градовете и регионите за рециклиране и устойчиво управление на ресурсите (Европейска мрежа)
- Община Рокетас де Мар (Испания)
- Столична Община (България)
- ИБГЕ (IBGE) - Околна среда Брюксел (Белгия)
- Отдел за сътрудничество с обществеността Илфов Окръжен съвет (Румъния)
- Общината на Карлскрона (Швеция)
- Тампере Регионално управление на твърдите отпадъци ООД (Финландия)
- WasteServ Малта ООД (Малта).

Всички партньори ще бъдат включени в различните дейности на проекта, което включва: комуникационни дейности, като публикуване на прес съобщения, организиране на национално събитие за предотвратяване образуването на отпадъци, заедно с пресконференция, разработване на уеб сайт и разпространение на информационен бюлетин, както и идентифициране на добри практики и индикатори, чрез реализиране на определен брой добри практики на нейна територия и изготвяне на анализ на тяхната осъществимост, в допълнение към това участие в обща методология, за да помогне местните власти да прилагат ефективно предотвратяване образуването на отпадъци, както и участие в предложения уеб инструмент за мониторинг на ефективността на политиките за предотвратяване образуването базирани на индикатори.

Pre-waste проектът е съ-финансиран от Европейския фонд за регионално развитие и реализиран благодарение на Програма INTERREG IVC.

www.prewaste.eu info@prewaste.eu

